

1. mai-appell, Grimstad Arbeiderparti 1993
Av statsminister Gro Harlem Brundtland

1.mai-dagen - den uttrykker drømmen om en verden i fred, om rike og like muligheter for alle, og håpet om at de stengsler som skiller menneskene fra hverandre skal brytes ned og forsvinne.

Da den kalde krigen tok slutt og menneskene rakte hverandre hånden, der piggetråd hadde skilt dem, øynet vi at drømmen om virkelig fred i vår del av verden endelig skulle bli virkelighet.

Men selv om håpet er tent i mange land, ser vi nye farer. Ekstrem nasjonalisme, religiøs og etnisk strid og undertrykte politiske motsetninger, viser at freden ennå ikke er blitt felleseie.

Inntrykkene av menneskelige lidelser og ødeleggende konflikter, trenger seg ubønnhørlig på oss hver dag.

Hver kveld møter vi, på fjernsyn, menneskeskjebner midt i krigens redsler. Nå er det Bosnia-Herzegovina som gjør

sterkest inntrykk. Vi ser bilder av døde og lemlestede, barn og voksne - ingen blir spart. Vi ser tortur og terrorhandlinger som uten skånsel rammer familier, landsbyer og byer.

I dag er spørsmålet om verdenssamfunnet skal gripe inn med maktmidler. Mens dette skjer må vi ikke glemme hva vi har gjort og fortsatt må gjøre for å hjelpe dem som lider, som sulter, som mister sine nærmeste i brutal borgerkrig, så nært vårt eget land.

Det er vår plikt og vårt ansvar å hjelpe krigens ofre, hjelpe flyktninger, enten det skjer der eller her hos oss. Norge må være med og ta ansvar og bidra med det vi kan best - slutte opp om FN - slik at striden så snart som mulig kan løses, så våpnene kan legges bort, så frykten kan slippe taket.

Utviklingen i Europa er dramatisk. Men vi må ikke glemme de mange andre, i fjernere deler av verden, som påkaller vår solidaritet. Med hyppige mellomrom opplever vi nye hungerskatastrofer i Afrika. Vi må ikke lukke ørene for ropene om hjelp. Behovene for å drive nødhjelp har ikke blitt mindre, snarere tvert i mot.

Den urolige situasjonen i verden og de økende strømmene av flyktninger virker også inn på vårt samfunn. Flere titalls

millioner mennesker er på flukt. Norge kan ikke hjelpe alle, men vi må ta vår del.

Fremmedfrykt og rasisme er noe vi ikke kan forholde oss likegyldige til. I flere europeiske land har slike holdninger ligget og ulmet. De har kommet til overflaten i form av demonstrasjoner og angrep på innvandrere. Sterkest så vi det sist høst i Tyskland der flere menneskeliv gikk tapt og mange ble såret og ødelagt for livet. Mange murer seg inne i frykt for nye angrep og trusler.

Behovet for økt forpliktende internasjonalt samarbeid er ikke bare til stede når det gjelder å løse flyktningeproblemene og lindre nød i den fattige delen av verden.

For å virkeliggjøre våre mål om arbeid, miljø og rettferdig fordeling ser vi at vi ikke bare må gjøre en innsats her hjemme, men at vi samtidig må gjøre oss sterkere gjeldende ute.

Ansvarer for samtid og framtid kan vi ikke overlate til kreftenes frie spill. Vern om miljøet er ett av de områder som klarest viser at det er menneskene selv som må bestemme behov som er felles, og som ikke kan overlates til tilbud og etterspørsel i et marked. For det er bare mennesker som kan ha visjoner om fremtiden, verne om verdier og treffe valg gjennom

demokratiske beslutninger.

*

Den aller største utfordringen vi står overfor er å virkeliggjøre målet om arbeid for alle. Hva er viktigere for tryggheten, for selvtilliten og hverdagen for den enkelte - enn å ha en jobb - et arbeid å gå til? Den største forskjellen i dag går mellom de som har arbeid og de som ikke har det.

Et samfunn hvor ungdommens første møte med arbeidslivet blir at "deg har vi dessverre ikke bruk for", er ødeleggende. Et samfunn som skaper vedvarende høy arbeidsledighet, vil heller ikke kunne skaffe fram ressursene til å kunne betale alle de velferdsoppgavene vi vil og skal ivareta framover.

Derfor er full sysselsetting et overordnet mål for Arbeiderpartiets politikk. Om to uker vil Regjeringen legge fram sitt opplegg for hvordan vi skal omfordele midler fra overføringer til tiltak for å skape flere arbeidsplasser på en rekke områder både i offentlig og privat sektor. Dette er også et spørsmål om solidaritet. Vi som har arbeid og trygge inntekter må vise solidaritet med det mindretallet som ikke har.

Den rentenedgangen vi nå opplever er oppmuntrende. Norges Bank har redusert sine renter fra 11 til 7,75 prosent i løpet av

få måneder. Dette gir igjen grunnlag for lavere utlånsrenter i bankene.

Regjeringen vil i Revidert nasjonalbudsjett foreslå at rentene settes ned i statsbankene fra 1. juli i år. Et flertall av rentesatsene foreslås satt ned med 1 eller 2 prosentpoeng. Alt i alt betyr det at 650 000 lån i statsbankene får lavere rente. I Lånekassen får 400.000 låntakere lavere rente. 225 000 lån i Husbanken får lavere rente. En stor del av disse lånene gjelder borettslag, så antall familier som får fordel av rentereduksjonen i Husbanken er langt høyere.

Det vi nå har fått til når det gjelder rentene, viser at det nytter å styre. Vi får nå betalt for den faste økonomiske kurs Regjeringen har ført med støtte fra fagbevegelsen. Den økonomiske utviklingen i Norge er inne på et godt spor.

Og det er nødvendig for vi står overfor store utfordringer også i velferdspolitikken. Velferdssamfunnet har vi ikke skapt en gang for alltid. Vi kan ikke skrive ut noen garantiseddler, og tro at jobben er gjort. Dette er noe vi må kjempe for.

Derfor blir det ikke snakk om noen reformpause i årene som kommer. Vi vil slå ring om Folketrygden som ryggraden i vårt velferdssystem. Men det vil koste. Når etterkrigsgenerasjonen

går over i pensjonistenes rekker, vil det bare være to yrkesaktive for hver pensjonist, mens det var fem da Folketrygden ble innført i 1967. I år 2000 - om sju år - vil vi være 20 prosent flere over 80 år enn i dag. Disse tallene taler sitt tydelige språk.

Derfor må vi bruke mer på velferden, samtidig som en mindre del av befolkningen skaper verdiene. For å klare dette blir vi nødt til å finne nye måter å skape verdier på, vi må ta den nye teknologien i bruk og vi må bli dyktigere til å samarbeide på bedriftene og ellers. Det er bare på en slik måte vi kan trygge både velferden og sysselsettingen.

Blant dere ser jeg kvinner og menn i alle aldersgrupper. For noen av dere har mellomkrigstiden, med dens nød, usikkerhet og sosiale konflikter vært den formende opplevelse i deres selvoppfatning, i synet på hverandre og i synet på samfunnet. For andre av dere har krigen vært bestemmende for det syn dere har på livet og på samfunnet.

Jeg er ydmuk overfor mellomkrigs- og krigstidsgenerasjonens erfaringer og innsats!

For det er dere som skapte det velferds-Norge som har formet min generasjon. Det er dere som skapte det velferdssamfunnet som ga meg og mine samtidige muligheten for å få utdanning,

bolig og et skikkelig trygde- og helsevesen: De mulighetene som mange av deres generasjon ikke fikk, mulighetene til å få jobb, å velge hvor vi ville jobbe, hvor vi ville bo og hvordan vi ville leve.

I hverdagen, og i den daglige politiske debatten, er det lett å glemme dette. Men jeg vet at når etterkrigshistorien skal skrives, da vil det samfunnet dere skapte bli betraktet som et storverk.

Vi har i dag blant oss en av de fremste pionerer i vår bevegelse. Jeg er glad for å se deg, Magnhild, her blant oss. Du har gått foran og brøytet vei for oss andre. Du var den første kvinne i Stortingets Presidentskap og du har utrettet en stor innsats for å nå våre mål - et samfunn bygget på omsorg for hverandre og for like muligheter for alle.

Det er med ydmykhet og takk jeg overrekker deg en blomst og ønsker deg og alle andre her tillykke med dagen.